

Zinātnes Vestnesis

Latvijas Zinātnes padomes, Latvijas Zinātņu akadēmijas un Latvijas Zinātnieku savienības laikraksts

17 (141)

1997. gada 27. oktobris

Sabiedrībai jāzina patiesība: Latvijas zinātne iet bojā

Uzskatām par nepieciešamu brīdināt sabiedrību, ka Latvijā pakāpeniski tiek radīti apstākļi, lai valsts ar augstu intelektuālo potenciālu kļūtu par mazizglītoātu darbaspēka zonu, kura nespēs pati kontrolēt savas suverenitātes nosacījumus. Ar gandarījumu konstatējam pozitīvās tendences Latvijas tautsaimniecības atveseļošanā, taču, tāpat kā visā pasaulē, arī Latvijas tautsaimniecība nevar attīstīties bez zinātņu ietilpīgas ražošanas. 1990. gadā izdevumi zinātnē un tehnoloģiju izstrādē Latvijā bija 1,6% no iekšzemes kopprodukta un šajā ziņā Latvija daudz neatpalika no attīstītām Eiropas valstīm, taču 1997. gadā šis rādītājs jau ir aptuveni četras reizes zemāks. Reālais kritums ir vēl ievērojamāks, jo Latvijas iekšzemes kopprodukts šajā laikā ir samazinājies gandrīz divas reizes.

Zinātnes krīze Latvijā pašlaik tiek mērķtiecīgi padziļināta. Valdības sagatavotajā un Saeimai iesniegtajā 1998. gada budžeta projektā zinātnes finansējuma īpašsvars pret iekšzemes kopproduktu un valsts izdevumiem joprojām kritīs. Valdība plāno, ka patērīga cenu indeksa pieaugums 1998. gadā būs aptuveni 7% un valsts kopbudžeta izdevumi faktiskajās cenās 1998. gadā palielināsies par 6,7% salīdzinot ar 1997. gadu, bet valsts finansējumu zinātniskajai darbībai plānots palielināt tikai par 0,5%. Un tas nofiek apstākļos, kad jau iepriekšējo valdību darbības rezultātā valsts finansējums zinātnē Latvijā ir kļuvis par vienu no zemākajiem Austrumeiropā [skat. tabulu].

Šāda valdības politika ir novedusi pie tā, ka augstskolu beidzējiem akadēmiskā karjera vairs nešķiet pievilcīga un zinātnieku vidējais vecums Latvijā jau ir pieaudzis līdz 55 gadiem, bet gandrīz puse akadēmiskā personāla ir vecāki par 50 gadiem. Tuvāko piecu gadu laikā aptuveni piektā daļa augstskolu akadēmiskā personāla pārsniegs pensijas vecumu. Daudzās nozarēs jau šobrīd nav pietiekoši daudz kvalificētu pretendentu uz augstskolu docētāju vakancēm, par ko liecina nupat notikušās Latvijas Universitātes profesoru vēlēšanas, kurās 23 profesoru amatam (no deviņdesmit) neizdevās atrast piemērotas kandidatūras.

Pašreizējais zinātnes finansējuma apjoms neļauj augstskolām un zinātniskajām iestādēm iegādāties mūsdienīgu aparātūru, un studentu apmācībā tiek izmantota fiziski un morāli novecojusi aparātūra, nekvalitatīvi reaģenti, augstskolām un institūtiem nepietiek līdzekļu zinātnisko žurnālu un literatūras iegādei. Pasliktinoties universitāšu un zinātnisko iestāžu materiālajai bāzei, to darbinieku kvalifikācija un augstskolu speciālistu sagatavotības līmenis strauji pazemināsies. Ja netiks likvidētas pašreizējās disproporcijas starp darba samaksu zinātniekiem un docētājiem, no vienas puses, un ierēdņiem, no otras puses, un, ja netiks nodrošināti zinātniskās darbības normāli priekšnoteikumi, Latvijas augstskolas nebūs spējīgas kvalitatīvi sagatavot speciālistus un tie būs jāmaca ārzemēs. Šī procesa sekas jau ir vērojamas, un visdrī-

ATKLĀTA VĒSTULE LATVIJAS SABIEDRĪBAI, LATVIJAS REPUBLIKAS SAEIMAI UN MINISTRU KABINETAM

zākajā laikā tās īpaši krasi izjutīs vispārīzglītojošās skolas, tautsaimniecība, pārvalde un sabiedrība kopumā.

Latvijas zinātnieku pētījumu ekonomisko vērtību raksturo tas, cik lielā mērā tie piesaista ārpusbudžeta līdzekļus. Pat uz fundamentāliem un humanitāriem pētījumiem orientētie bijušie Latvijas Zinātņu akadēmijas institūti aptuveni 30% no līdzekļiem iegūst, slēdzot līgumus ar Latvijas iestādēm vai juridiskajām personām, un ap 10%, slēdzot kontraktus ar ārvalstu juridiskajām personām. Tā kā mūsu zinātnisko laboratoriju aprīkojums arvien vairāk atpaliek no starptautiskajām prasībām, tad arī zinātnieku un docētāju iespējas saņemt Latvijas uzņēmējdarbību un starptautisko organizāciju finansējumu ar katru gadu samazinās. Latvijā tiek radīti nosacījumi, lai zinātne un izglītība kļūtu starptautiski konkurētspējīga.

Nepietiekoši tiek nodrošināta tādu speciālistu sagatavošana, kuri spējīgi veikt ekspertu funkcijas. Līdz ar to jau tuvākajā laikā valdībai būs jāvēlēs vēl ievērojamāki līdzekļi ārzemju speciālistu darba apmaksai. Zinātnes konkurētspējas kritums visnelabvēlīgākajā kārtā ietekmē arī Latvijas tautsaimniecības attīstības iespējas. Nepietiekama finansējuma apstākļos nav iespējama latviešu valodas, vēstures un kultūras vērtību saglabāšana un attīstīšana. Šīs tendences ir īpaši uzskatāmas uz Igaunijas un Lietuvas fona, var konstatēt, ka šajā jomā Latvija stabili slīd uz pēdējo vietu Baltijas valstu vidū.

Latvijā praktizētā izglītības un zinātnes politika neliecina par valdības vēlēšanos un gatavību iestāties Eiropas Savienībā. Tādēļ mēs uzskatām par nepieciešamu pievērst arī ES lēmējinstāciju uzmanību tam, ka valdība nenodrošina nosacījumus Latvijas augstākās izglītības un zinātnes saglabāšanai un attīstībai, ka Latvijā nefiek saglabāti nosacījumi, lai zinātne varētu pildīt savas sociālās un ekonomiskās funkcijas. Attiecīgs memorands tiek gatavots iesniegšanai ES komisijām.

Aicinām Latvijas sabiedrību izvērtēt valdības koalīciju veidojošo partiju solījumu atbilstību to reālajai politikai. Valdības koalīciju veidojošās partijas [Tēvzemei un brīvībai / LNNK, DP Saimnieks, Latvijas ceļš, LZS / KDS], un to partiju pārstāvji, kuri pēdējā laikā pārmaiņus vadījuši vai vada izglītības un zinātnes (M. Grīnblats, J. Celmiņš) un Finanšu ministriju (A. Kreituss, R. Zīle), nav izrādījuši vēlmi konstruktīvi risināt ar augstāko izglītību un zinātni saistītās problēmas.

Tēvzemei un brīvībai un Saimnieks priekšvēlēšanu laikā parakstīja vienošanos ar Latvijas Zinātņu akadē-

miju par savu atbalstu zinātnes attīstībai, ko pēc tam nepildīja. Šādu valdības koalīciju veidojošu partiju politiku nevar izskaidrot tikai ar finansiāliem iemesliem, jo zinātnes finansējuma palielinājums nevarēja un nevar būtiski ietekmēt valsts budžeta kopējo situāciju (pašreiz zinātnes finansējums sastāda tikai aptuveni 0,6% no valsts kopbudžeta izdevumiem).

Aicinām Latvijas sabiedrību izvērtēt, vai valdības atlieksme pret zinātni un valsts zinātnes politika atbilst Eiropas tradīcijām un prasībām un vai tā saskan ar valdības paziņojumiem un Latvijas gatavību integrēties Eiropas Savienībā. G. Krasta vadītās valdības Deklarācijā par Ministru kabineta iecerēto darbību ir plānots «izvērtēt iespēju palielināt finansējumu zinātnē», taču valdība nav pat izrādījusi vēlmi pildīt savus solījumus, kaut gan tai tika iesniegti zinātnieku darbības un iestāžu priekšlikumi.

Tas viss izraisa dziļu neizpratni un bažas mūsu inteliģencē. Apzinoties, ka tālejošu ekonomisku, politisku un sociālu pārvērtību ceļš ir vienīgā Latvijas nākotnes alternatīva, uzskatām par būtīgu, ja šajā gaitā Latvija zaudē tādu izcilu nacionālās nozīmes vērtību kā zinātne.

AIVARS TABUNS, Latvijas Zinātnes padomes priekšsēdētājs, JĀNIS STRADIŅŠ, LZA viceprezidents, IVARS KALVIŅŠ, Latvijas Ķīmijas biedrības prezidents, TĀLIS MILLERS, Latvijas Zinātņu akadēmijas prezidents, JURIS ZAKIS, LU rektors, JURIS EKMANIS, LZA viceprezidents, ELMĀRS GRĒNS, LU Senāta priekšsēdētājs, HENRIKS ZENKEVIČS, LZA korespondētājloceklis, IVARS KNĒTS, RTU zinātņu prorektors, VALDIS BĒRZIŅŠ, LZA korespondētājloceklis, JĀNIS FREIMANIS, LZA īstenais loceklis, MAIJA KŪLE, Filozofijas un socioloģijas institūta direktore, ANDRIS CAUNE, LU Latvijas vēstures institūta direktors, JANĪNA KURSĪTE, LZA korespondētājlocekle, VILNIS ZARIŅŠ, LZA korespondētājloceklis, EDĪTE BIRĢELE, LLU profese

TABULA

Izdevumi zinātniskās darbības nodrošināšanai (attiecināmi pret valsts iekšzemes kopproduktu %)*

Slovēnija	1,55%	Igaunija	0,70%
Čehija	1,21%	Rumānija	0,68%
Slovākija	1,04%	Bulgārija	0,62%
Polija	0,80%	Lietuva	0,50%
Ungārija	0,78%	Latvija	0,45%

* Tabula veidota pēc Eiropas Komisijas datiem par Austrumeiropas valstu gatavību iestāties Eiropas Savienībā (Agenda — 2000).

CENTRĀL- UN AUSTRUMEIROPAS ZINĀTŅU AKADĒMIJAS PĀREJAS PERIODĀ

Košicē [Slovākijā] no 27. līdz 30. septembrim notika starptautiskā darba sanāksme «Akadēmijas pārejas periodā: zinātnes un sabiedrības pārveide». Šī bija otrā tāda veida apspriede pēdējo gadu laikā. [Iepriekšējā notika 1995. gada aprīlī Rumānijā.] Šajās apspriedēs piedalās pārstāvji no Centrāl- un Austrumeiropas valstu zinātņu akadēmijām, kā arī dažu Rietumvalstu akadēmiju un starptautisko organizāciju pārstāvji. Faktiski šo apspriedžu galvenais mērķis ir apmainīties ar pieredzi un pārrunāt galvenās problēmas, kuras jārisina akadēmijām pārveides gaitā. Košices sanāksmē kā galvenās problēmas bija izvirzītas šādas: nacionālo akadēmiju misija; pētniecība akadēmijās, jauno zinātnieku profesionālā sagatavošana; akadēmiju un universitāšu attiecības; zinātnes starptautiskā integrācija un kooperācija.

Ja īsumā gribam raksturot pašreizējo situāciju Centrāl- un Austrumeiropas valstu zinātņu akadēmijās, tad acīmredzot lielākā daļa ir pārvarējušas galvenās pārejas grūtības un kaut cik stabilizējušās. Bet tālākās attīstības modeļi ir dažādi. Baltijas valstu akadēmiju bijušie institūti ir ieguvuši pašstāvību, citiem vārdiem, akadēmijām

vairs nav institūtu. Čehijas Republikas Zinātņu akadēmijā turpretim nav vairs akadēmijas locekļu. Ungārijas Zinātņu akadēmijā galvenais pārvaldes orgāns ir kop-sapulce, kurā neakadēmiskajiem vēlētiem pārstāvjiem [no institūtu zinātnieku vidus] ir vairāk balsu nekā pašiem akadēmijas locekļiem. Vairākas akadēmijas pasvīturo to faktu, ka viņas tagad ir zinātnieku biedrības [angļu termins — learned society].

Viens no apspriedes centrālajiem jautājumiem bija akadēmiju un universitāšu attiecības. Šajā ziņā būtiska ir Latvijas pieredze, par kuru referēja LZA prezidents T. Millers. Apspriedes dalībnieku lielu interesi izraisīja institūtu un universitāšu integrācijas reālā gaita Latvijā, kā arī pieredze ar valsts profesoru vēlēšanām. Lielo valstu — Polijas, Krievijas, Ukrainas zinātņu akadēmijas augsta prestiža augstskolu tipa mācību iestādes veido pie saviem vadošiem zinātniskiem institūtiem.

Sanāksmē pieņēma paziņojumu, kas tiek publicēts šajā avīzes numurā.

J. KRISTAPSONS

STARPTAUTISKĀ DARBA SANĀKSME «AKADĒMIJAS PĀREJAS PERIODĀ: ZINĀTNES UN SABIEDRĪBAS PĀRVEIDE», KOŠICE, 1997. GADA 27.—30. SEPTEMBRIS

17 nacionālo akadēmiju pārstāvji vienojas pieņemt sekojošu

PAZIŅOJUMU

Zinātnē ir būtiska loma cilvēces nākotnē. Akadēmijām ir īpaša atbildība par līdzsvarotu zinātnes attīstību visās tās jomās. Tās aptver pētniecisko darbu, padomdevēja funkcijas, starptautisko sadarbību, informācijas izplatīšanu un jaunu pētnieku apmācību.

Akadēmijas turpina uzsvērt pētnieciskā darba un izglītības vienotību, kas kalpo par pamatu turpmākam sabiedrības un kultūras uzplaukumam un attīstībai, ieskaitot sabiedrības izpratni par zinātnes lomu tajā. Akadēmijas ir gatavas palīdzēt valdībām sabiedrības problēmu risināšanā.

Košice, 1997. gada 30. septembris

LATVIJAS ZINĀTNES PADOMĒ

Pielikums
LZP ZSKK 1997. gada 25. septembra
lēmumamLZP STARPTAUTISKO PASĀKUMU FINANSEJUMS 1997. GADĀ
9. pielikums]

Nr. p. k.	Organizācija	Projekta nosaukums, izpildītāji	Finansējums, Ls	pieprasītais/piešķirtais
1. Dalības maksa starptautiskās organizācijās				
1.	RTU Biomateriālu ZP laboratorija	Biedra maksa «Europen Waste Club». I. Rozenštrauha	95	affeikt
2.	Latvijas Universitāte	Biedru maksa Starptautiskajā izglītības sasniegumu novērtēšanas asociācijā. A. Kangro	2200 USD	affeikt nepieciešama papildus informācija par lietderību)
2. Starptautisko konferenču organizēšana				
1.	Latvijas Tehnoloģiskais centrs	Starptautiska konference «Augstākā izglītība, pētniecība, rūpniecība Eiropas valstīs, kurās notiek pārmaiņas» (05.—07.10.97., Jūrmala—Rīga). U. Viesturs	1030	900
2.	RTU ĶTF Silikātu materiālu institūts	Klausthāles Tehniskās universitātes (Vācija) profesora G. Frischata lekcija 23.09.97., RTU ĶTF. U. Sedmalis	100	100
3.	LU Bioloģijas institūts	Starptautiska konference «Populāciju ģenētikas un zooloģisko pētījumu tradīcijas Latvijā» (02.—03.12.97., Rīga). I. Rašals	400	200
4.	Latvijas Universitāte	Starptautiska zinātniska konference «Zenta Mauriņa, Eiropa, Latvija: kultūru dialogs» (11.12.97., Rīga). A. Cimdiņa	400	300
3. Piedalīšanās starptautiskās konferencēs				
1.	RTU Polimēru materiālu institūts	12. IUPAC konference (25.—28.08.97., Slovākija). A. Vīksne	340 USD	160
2.	RTU Mašīnzinību fakultāte	2nd International Conference on Mechanical Engineering MECHANICS '97 (23.—25.09.97., Lietuva). I. Klemenoks	120 USD	70
3.	RTU Būvniecības fakultāte	Somijas Betona savienības organizēts starptautisks simpozījs «Prefabrication—Facing the New Century» (01.—03.10.97., Somija). V. Lapsa	2800 FIM	300
4.	Latvijas Kardioloģijas institūts	Eiropas Angioloģijas savienības 11. konference (23.—26.10.97., Itālija). I. Kukulis	500 USD	295
5.	RTU Lietišķo datoru sistēmu institūts	Starptautiska konference «European Simulation Symp.» (19.—23.10.97., Vācija). U. Sukovskis	435 USD	255
6.	Rīgas Tehniskā universitāte	4. Starptautiskā zinātniskā LATEUM konference (17.—20.09.97., Krievija). D. Rumpīte	75	75
7.	LU Cietvielu fizikas institūts	3. Starptautiskā konference «Luminescences detektori un jonizējošās radiācijas pārveidotāji» (06.—10.97., Polija). S. Cernovs	300 USD	140 (samazināts finansējums — 8 cilv. no CFI)
8.	LU Cietvielu fizikas institūts	3. Starptautiskā konference «Luminescences detektori un jonizējošās radiācijas pārveidotāji» (06.—10.97., Polija). L. Trinklere	300 USD	140 (samazināts finansējums — 8 cilv. no CFI)
9.	LU Cietvielu fizikas institūts	Starptautiska konference «Luminescences detektori un jonizējošās radiācijas pārveidotāji» (06.—10.10.97., Polija). I. Tāle	300 USD	140 (samazināts finansējums — 8 cilv. no CFI)
10.	LU Cietvielu fizikas institūts	Starptautiska konference «Luminescences detektori un jonizējošās radiācijas pārveidotāji» (06.—10.10.97., Polija). M. Sprinģis	300 USD	140 (samazināts finansējums — 8 cilv. no CFI)
11.	LU Cietvielu fizikas institūts	Starptautiska konference «Luminescences detektori un jonizējošās radiācijas pārveidotāji» (06.—10.10.97., Polija). P. Kūlis	300 USD	140 (samazināts finansējums — 8 cilv. no CFI)
12.	LU Cietvielu fizikas institūts	Starptautiska konference «Luminescences detektori un jonizējošās radiācijas pārveidotāji» (06.—10.10.97., Polija). V. Zītraps	300 USD	140 (samazināts finansējums — 8 cilv. no CFI)
13.	LU Cietvielu fizikas institūts	3. Starptautiskā konference «Luminescences detektori un jonizējošās radiācijas pārveidotāji» (06.—10.10.97., Polija). V. Pankrātovs	180 USD	150
14.	LU Cietvielu fizikas institūts	Starptautiska konference «Luminescences detektori un jonizējošās radiācijas pārveidotāji» (06.—10.10.97., Polija). D. Millers	300 USD	140 (samazināts finansējums — 8 cilv. no CFI)
15.	LU Cietvielu fizikas institūts	2. Starptautiskā konference «Nitrīdu pusvadītāji» (25.—31.10.97., Japāna). L. Trinklere	250	195
16.	RTU Automātikas un skaitļošanas tehnikas fakultāte	6. IFAC simpozījs «Uz cilvēka prasmi balstītas automātiskās sistēmas — vienota organizācija un tehnoloģijas projektēšana» (17.—19.09.97., Slovēnija). M. Kirikova	250 USD	150
17.	LU Cietvielu fizikas institūts	Starptautiska konference «Bragg Grating, Photosensitivity, and Poling in Glass Fibers and Waveguides» (26.—28.10.97., ASV). A. Truhins	470 USD	275
18.	LU Cietvielu fizikas institūts	Konference «Bragg Gratings, Photosensitivity, and Poling in Glass Fibers and Waveguides: Applications and Fundamentals» (26.—28.10.97., ASV). L. Skuja	470 USD	275
19.	LU Fizikas institūts	III Starptautiskā konference «Transfer Phenomena in Magnetohydrodynamic & Electroneutral Flows» (22.—26.09.07., Francija). I. Bucenīks	2400 FF	240
20.	LU Fizikas institūts	III Starptautiskā konference «Transfer Phenomena in Magnetohydrodynamic & Electroneutral Flows» (22.—26.09.97., Francija). E. Platacis	2400 FF	240
21.	Mikrobioloģijas un virusoloģijas institūts	42nd International Congress of the European Tissue Culture Society (10.—17.10.97., Vācija). J. Ērenpreisa	300 DEM	100
22.	LV Lopkopības un veterinārijas zinātniskās pētniecības institūts «Sigrā»	Baltijas valstu V putnkopības konference (09.—11.10.97., Igaunija). A. Jemeljanovs, A. Erte, V. Krastiņa, I. Vitiņa, J. Nudiens, V. Mozgis	228 (6 cilv.)	228 (6 cilv.)
23.	Neorganiskās ķīmijas institūts	Starptautiska konference «Novel processes and materials in powder metallurgy» (25.—28.11.97., Ukraina). I. Zālīte	210 USD	125
24.	Latvijas Vēstures institūts	Cilvēka paleontoloģijas studiju un cilvēka bioloģu asociāciju kongresi (28.06.—04.07.98., Dienvidāfrika). I. Loze	360 USD	210
25.	Latvijas Lauksaimniecības universitāte	Copernicus CIPA-CT94-0120 noslēguma konference (27.—28.11.97., Nīderlande). L. Skudra	200 NLG	60

Turpinājums 4. lpp.

ČEHIJAS ZINĀTŅU AKADEMĪJA

1992. gadā jaunās Čehijas Republikas parlaments pieņēma likumu par Čehijas Zinātņu akadēmijas (CZA) dibināšanu (laikā no 1952. līdz 1989. gadam pastāvēja Čehoslovākijas ZA). Dibinot jauno Akadēmiju, netika noliegts viss iepriekšējā sistēmā paveiktais, bet gan saglabāts viss lietderīgais no iepriekšējās institūcijas. Tās adrese Prāgā ir tāda pati un tā aizņem kādreizējo 1858.—1861. gadā neorenesanses stilā celto Bohēmijas Krājbankas ēku gandrīz pie pašas Vltavas upes.

Čehijas ZA pašreiz apvieno 59 ārpus universitātēm esošos pētnieciskos institūtus ar 6500 strādājošiem, no kuriem pusei ir zinātniski grādi. Tagadējās CZA sastāvā nav individuālu akadēmijas locekļu, kas būtu ievēlēti no vadošo valsts zinātnieku vidus.

Izcilākos Čehijas zinātniekus apvieno Čehijas Zinātniskā biedrība (the Czech Learned Society), kura dibināta 1994. gadā un kura turpina Karaliskās Bohēmijas Zinātniskās biedrības (dibināta 1784. gadā) un Bohēmijas Mākslas un zinātņu akadēmijas (dibināta 1891. gadā) tradīcijas.

CZA darbībai nepieciešamais finansējums tiek saņemts no valsts budžeta. 1996. gadā tā saņēma no valsts 1643 miljonus Kč (aptuveni 29 miljonus latu). Šī summa tiek sadalīta starp institūtiem atkarībā no zinātnisko pētījumu rezultātu novērtējuma. CZA ir arī sava Grantu aģentūra, lai atbalstītu nelielus projektus un jaunos zinātniekus. Tajā pieteikumus var iesniegt visas Čehijas zinātnieki, ne tikai Akadēmijas sistēmā nodarbinātie. Papildus tam institūtu zinātnieki var pieteikt savus projektus grantu aģentūrās.

CZA demokrātiski vēlētais struktūras — Akadēmijas Asambleja, Uzraudzības Komiteja, un Akadēmijas Padome koordinē iepriekšminēto institūtu darbību un veic kopīgās administratīvās funkcijas. Galvenais lēmējorgāns ir Akadēmijas Asambleja, kuras sastāvā divas trešdaļas locekļu ir institūtu pārstāvji, bet pārējie — universitāšu zinātnieki, valdības pārstāvji un izcili sabiedriski darbinieki.

CZA lielu vērtību veltā starptautiskajai sadarbībai kā zinātniskās pētniecības integrālai sastāvdaļai.

Pie CZA Padomes darbojas vairākas komitejas ar padomdevēja tiesībām un to vidū arī Starptautisko lietu padome, kuras prezidents ietilpst Akadēmijas Padomē. Ikdienas darbu veic Starptautisko lietu padomes sekretariāts, kurā nodarbināti 10 cilvēki un kura darbības laukā ietilpst visu no starptautiskajiem akadēmiskajiem un starpvaldību zinātniskās sadarbības līgumiem izrietošo saistību izpilde.

* Uz 1996. gadu CZA bija parakstījusi 56 divpusējus sadarbības līgumus ar 33 valstīm, turklāt akadēmija finansiāli garantē to izpildi. Šo 56 līgumu vidū ir arī Latvijas ZA un Čehijas ZA 1994. gadā parakstītais zinātniskās sadarbības līgums, kurš paredz arī ikgadēju zinātnieku apmaiņas kvotu — 8 nedēļas gadā. CZA kopējā gada budžetā, ko tā saņem no valsts, ir paredzēts atsevišķs finansējums iepriekšminēto līgumu izpildei. Čehijas zinātnieki ļoti labprāt izmanto tās iespējas, kādas piedāvā šie līgumi, un parasti pieteikumu skaits divas reizes pārsniedz iespējamo apmaiņas vizīšu apjomu. Tādēļ katrā gadā nogalē pieteikumu izvērtēšanā nopietnu darbu veic pie katras no deviņām zinātņu sekcijām izveidotās vērtēšanas komisijas, kurās pārstāvēti visi attiecīgie institūti. Jāatzīmē, ka konkrētam čehu zinātniekam iekļaušana apmaiņas līgumā nozīmē arī to, ka 50% ceļa izdevumi tiks segti no akadēmijas līdzekļiem.

* Čehijas valdība ir uzlicējusi CZA nodrošināt sadarbību ar starptautiskām valstiskām un nevalstiskām organizācijām kā, piemēram, UNESCO (un programma MAB), ASV Nacionālais Zinātnes fonds, CERN — Daļiņu fizikas Eiropas laboratorija Ženēvā, UNESCO Starptautiskais Teorētiskās fizikas centrs Triestā, Čehu vēstures institūts Romā, u.tml.

* CZA pārstāv Čehijas Republiku tādās starptautiskās zinātniskās organizācijās, kā ICSU, UAI (Union Académique Internationale) u. c. CZA, būdama Starptautiskās Zinātnisko biedrību padomes (ICSU) jūmt-organizācijas locekle, vienlaikus ir atbildīga un koordinē 35 nacionālo zinātnisko komiteju darbību Čehijas Republikā. Sekojoši arī visi biedru naudu maksājumi tiek paredzēti kopējā akadēmijas budžetā.

* CZA sniedz atbalstu un koordinē tās institūtu un pētnieku grupu dalību dažādās Eiropas Savienības programmās (TEMPUS, PECO, COST, Copernicus, INCO u. c.), kā arī sadarbojas ar NATO zinātnisko komiteju.

Bez tam Čehijas Zinātņu akadēmija ik gadu subsidē 53 Čehijas zinātniskās biedrību starptautisko darbību un organizē ap 60 starptautiskas zinātniskas konferences vai simpozijus.

A. DRAVENIECE

LATVIJAS UNIVERSITĀTES
FIZIKAS INSTITŪTS

izsludina konkursu uz institūta direktora vietu

Personai, kas vēlas piedalīties konkursā, jāiesniedz LU Fizikas institūta Personāla daļā (Salaspils, Miera ielā 32, tālr. 2944700) «Nolikumā par vēlēšanām administratīvajos amatos Latvijas Universitātē» noteiktie dokumenti:

- LU rektoram adresēts pieteikums par piedalīšanos konkursā;
- dokumentu noraksti, kas apliecina zinātniskos grādus;
- dzīves un darba vietas apraksts (Curriculum vitae);
- publicēto darbu saraksts;
- institūta darbības programma;
- citi dokumenti, ko pretendents vēlas pievienot pieteikumam, lai pilnīgāk raksturotu savu kvalifikāciju.

Dokumentu iesniegšanas termiņš — viens mēnesis no sludinājuma publicēšanas dienas.

